

II. ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE KOMISJI

1. SKŁAD KOMISJI

1. dr inż. arch. Maciej Borsa
2. mgr inż. arch. Bartłomiej Brzózka
3. mgr inż. arch. Henryk Buszko
4. mgr inż. arch. Michał Dołhun 2000-2001
5. mgr inż. Jurand Jarecki
6. mgr inż. arch. Elżbieta Joseph – Tomaszewska 2000-2001
7. prof. zw. dr hab. inż. arch. Nina Juzwa
8. dr inż. arch. Zbigniew J. Kamiński — przewodniczący
9. mgr inż. arch. Stanisław Niemczyk
10. dr inż. arch. Zygmunt Konopka
11. mgr inż. arch. Zofia Piękoś
12. dr inż. Janina Szczepańska
13. mgr inż. arch. Piotr Średniawa
14. mgr inż. arch. Tomasz Taczewski
15. prof. dr inż. arch. Stanisław Tomaszek od 2002
16. mgr inż. arch. Marek Tomaszewski
17. dr inż. arch. Krystian Stangel od 2002
18. mgr inż. arch. Henryk Zubel

2. POWOŁANIE KOMISJI

Zarząd Województwa Śląskiego zwrócił się z prośbą do Towarzystwa Urbanistów Polskich oraz Stowarzyszenia Architektów Polskich o rekomendację osób cieszących się powszechnym uznaniem w środowisku urbanistów i architektów.

Osoby zarekomendowane, na mocy uchwały Zarządu Województwa Śląskiego Nr 800/158/2000 z dnia 4 lipca 2000 roku, zostały powołane w skład Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno – Architektonicznej

Podstawa prawna kompetencji Zarządu Województwa Śląskiego:

1. Art.5 ust.4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym /Dz.U. z 1999 r. Nr 15 póź. 139 t.j. z późniejszymi zmianami/

Organy samorządu terytorialnego mogą powoływać komisje urbanistyczno - architektoniczne jako organy doradcze w sprawach zagospodarowania przestrzennego, ustalając ich regulamin, organizację oraz zasady działania.

W myśl ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym Wojewódzka Komisja Urbanistyczno - Architektoniczna, jest organem doradczym Zarządu Województwa Śląskiego w sprawach zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności:

- kształtowania i realizacji polityki przestrzennej województwa śląskiego; opiniowania założeń, propozycji, koncepcji, modeli, projektów i planów;
- inicjowania prac naukowych i badawczych;
- opiniowania projektów aktów prawnych; czuwania nad przebiegiem realizacji przyjętych rozwiązań;
- czuwania nad prawidłową eksploatacją przestrzeni w zakresie ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury.

2. Art.41 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa /Dz.U. Nr 91 poz.576 z późniejszymi zmianami/

Zarząd województwa wykonuje zadania należące do samorządu województwa, nie zastrzeżone na rzecz sejmiku województwa i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.

Uchwała Nr 800/158/2000

Zarządu Województwa Śląskiego

z dnia 4.07.2000 roku

w sprawie

powołania Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej w Katowicach

Na podstawie art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 94, 89 póź. 415 z późniejszymi zmianami) oraz art. 41, ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz.U. Nr 91 póź. 576 z późniejszymi zmianami) Zarząd Województwa Śląskiego uchwala

§1.

Powołać Wojewódzką Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną w Katowicach - zwaną dalej Komisją - jako organ doradczy i opiniodawczy w sprawach zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego w następującym składzie:

1. Kamiński Zbigniew - przewodniczący
2. Konopka Zygmunt
3. Borska Maciej
4. Brzózka Bartłomiej
5. Buszko Henryk
6. Dołhun Michał
7. Jarecki Jurand
8. Joseph - Tomaszewska Elżbieta
9. Juzwa Nina
10. Niemczyk Stanisław
11. Piękoś Zofia
12. Szczepańska Janina
13. Sredniawa Piotr
14. Taczewski Tomasz (Prezes Oddziału SARP)
15. Tomaszewski Marek (Prezes Oddziału TUP)
16. Zubel Henryk

§2.

Dla powołania Komisji: Ustala „Regulamin Organizacji i Zasad Działania Komisji stanowiący załącznik nr 1 niniejszej uchwały.

§3.

Wykonanie uchwały powierza Marszałkowi Województwa Śląskiego.

§4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

1. Jan Olbrycht - Przewodniczący Zarządu
2. Lucjan Kępka - Wiceprzewodniczący Zarządu
3. Grzegorz Szpyrka - Wiceprzewodniczący Zarządu
4. Jerzy Guła - Członek Zarządu
5. Waldemar Jędrusiński - Członek Zarządu

Wykonany
.....
Grzegorz Szpyrka
.....
Wykonany
.....
Waldemar Jędrusiński
.....

3. REGULAMIN KOMISJI

§1

Przedmiot działania „Komisji”

1. Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, zwana dalej „Komisją”, Jest organem doradczym Zarządu Województwa Śląskiego w sprawach zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności:
 - 1) kształtowania i realizacji polityki przestrzennej województwa śląskiego;
 - 2) opiniowania założeń, propozycji, koncepcji, modeli, projektów i planów;
 - 3) inicjowania prac naukowych i badawczych;
 - 4) opiniowania projektów aktów prawnych;
 - 5) czuwania nad przebiegiem realizacji przyjętych rozwiązań;
 - 6) czuwania nad prawidłową eksploatacją przestrzeni w zakresie ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury.

§2

Skład i organizacja pracy „Komisji”

1. W skład „Komisji” wchodzi: Przewodniczący, 2-ch Zastępców, Sekretarz oraz Członkowie.
2. Przewodniczący „Komisji” w porozumieniu z Zarządem Województwa Śląskiego:
 - 1)zwołuje posiedzenia;
 - 2)ustala ich porządek;
 - 3)ustala odpowiedni do omawianego tematu skład specjalistów, będących członkami „Komisji” oraz spoza jej grona,;
 - 4)wyznacza autorów koreferatów i opinii, określa zakres i termin ich opracowania;
 - 5)decyduje o potrzebie wizji w terenie - ustala jej termin;
3. Do obowiązków Przewodniczącego należy kierowanie posiedzeniami „Komisji”, a w wypadku nieobecności - uprzednie wyznaczenie zastępcy.
4. Sekretarz „Komisji”, wyznaczony z pracowników Wydziału Strategii Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego:
 - 1) zapewnia organizację prac „Komisji”;
 - 2) prowadzi jej dokumentację;
 - 3) zapewnia właściwy obieg dokumentów;
 - 4) prowadzi protokolarz posiedzeń „Komisji”- każdy protokół podpisuje wraz z Przewodniczącym.
5. W posiedzeniu „Komisji” uczestniczą:

- 1) Przewodniczący;
- 2) Członkowie (- co najmniej 4);
- 3) Sekretarz;
- 4) Inicjator opracowania tematu;
- 5) Autorzy przedmiotowych koreferatów i opinii;
- 6) Osoby zaproszone, w razie potrzeby eksperci w celu wyrażenia opinii specjalistycznych.
6. O terminie, miejscu i porządku posiedzenia „Komisji” zawiadamia się jej uczestników co najmniej 14 dni wcześniej. Wraz z zawiadomieniem rozsyła się streszczenia referatów, koreferatów i opinii.
7. W przypadku, gdy posiedzenie nie może się odbyć w wyznaczonym terminie -nowy termin ustala się w trybie określonym w punkcie 6.

§3

Formy działania „Komisji”

1. „Komisja” wyraża swoją opinię - w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów obecnych na posiedzeniu stałych członków „Komisji”. W razie równości głosów - decyduje głos Przewodniczącego.
2. Pisemną opinię i wnioski „Komisji” opracowuje Przewodniczący wspólnie z członkami „Komisji” biorącymi udział w posiedzeniu.
3. Opinię i wnioski „Komisji” Zarządowi Województwa Śląskiego – przedstawia Przewodniczący.
4. Opinię i wnioski „Komisji” przesyła się inicjatorowi opracowania tematu oraz udostępnia zainteresowanym.

§4

Postanowienia końcowe

Obsługę techniczno-organizacyjną Komisji oraz środki na wydatki związane z jej działalnością zapewnia Zarząd Województwa Śląskiego.

4. KALENDARZ POSIEDZEŃ KOMISJI

I posiedzenie - 18.07.2000 - *Spotkanie inauguracyjne.*

II posiedzenie - 03.10.2000 - *Organizacja wykonania zadań Zarządu Województwa w zakresie planowania przestrzennego.*

III posiedzenie - 03.11.2000 - *Gospodarka przestrzenna w Urzędzie Marszałkowskim – rekomendacje.*

IV posiedzenie - 28.11.2000 - *Koncepcja funkcjonowania Aglomeracji Górnośląskiej jako obszaru metropolitalnego.*

Zasady postępowania w zakresie gospodarki przestrzennej w sytuacji niepewności legislacyjnej.

V posiedzenie - 12.12.2000 - *Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego 2000.*

VI posiedzenie - 25.01.2001 - *Plan Generalny Lotniska Katowice w Pyrzowicach wraz z koncepcją struktury funkcjonalnej przestrzeni okołolotniskowej.*

VII posiedzenie - 21.02.2001 - *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa – Ramy – Kształt – Formuła – Procedura sporządzania.*

VIII posiedzenie - 26.09.2001 - *Perspektywy operacjonalizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa.*

IX posiedzenie - 24.10.2001 - *Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego 2001*

X posiedzenie - 28.11.2001 - *IV Forum Architektury Krajobrazu.*

XI posiedzenie - 20.02.2002 - *Tereny przemysłowe.*

XII posiedzenie - 06.06.2002 - *Tereny przemysłowe na przykładzie terenu górniczego Kopalni Piasku „Kuźnica Wareżyńska”.*

XIII posiedzenie - 27.06.2002 - *Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego 2002.*

XIV posiedzenie - 02.10.2002 - *Podsumowanie działalności WKUA w kadencji 2000-2002*

III. DOROCZNE SPRAWOZDANIA I OPINIE KOMISJI

1. DOROCZNE SPRAWOZDANIA

SPRAWOZDANIE WKUA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ZA ROK 2000.

Wojewódzka komisja Urbanistyczno-Architektoniczna została powołana uchwałą Zarządu Województwa z dnia 4 lipca 2000 r. W skład Komisji wchodzi piętnastu Członków i Przewodniczący, który kieruje pracami Komisji, - razem szesnaście osób. Komisja działa w niezmiennym składzie od czasu jej powołania.

W 2000 r. Komisja zebrała się na pięciu zebraniach, a inauguracyjne posiedzenie miało miejsce w dniu 18 lipca 2000 r. Na kolejnych posiedzeniach, w tym z udziałem Członków Zarządu Województwa i zaproszonych gości, omawiane były tematy ustalone w porozumieniu z Zarządem Województwa Śląskiego. Prace Komisji dokumentuje:

15 pisemnych opinii przygotowanych przez Członków Komisji oraz

Protokoły i Opinie Komisji wraz z wnioskami, powstające po każdym posiedzeniu i następnie przedkładane Zarządowi Województwa Śląskiego.

W roku 2000 w pracach Komisji dominowały zagadnienia dotyczące sytuacji i organizacji zadań planowania przestrzennego w województwie śląskim, podejmowane w kontekście planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz promocji jakości przestrzeni publicznych w województwie śląskim. Komisja przedstawiła wynikające stąd rekomendacje dla Samorządowych Władz Województwa, które koncentrują się wokół takich zagadnień jak:

- Pilne rozpoczęcie procesu strategicznego planowania przestrzennego w województwie, w tym prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego,
- Dążenie do skupienia wszelkich dostępnych sił i środków mogących służyć wzmocnieniu gospodarki przestrzennej w województwie śląskim, - w tym powołanie centralnej jednostki planistycznej o charakterze wojewódzkiego centrum studiów strategicznych,
- Podejmowanie działań na rzecz wysokiej jakości przestrzeni województwa śląskiego, - w tym zorganizowanie w 2001 r. konkursu Na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Śląskiego,
- W sprawach gospodarki przestrzennej mogących mieć kluczowe znaczenie dla konkurencyjności województwa śląskiego, zasięganie opinii Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej.

SPRAWOZDANIE WKUA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ZA ROK 2001.

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna została powołana uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 4 lipca 2000 r. Zgodnie z przyjętym Regulaminem, Komisja jest organem doradczym Zarządu Województwa Śląskiego w sprawach zagospodarowania przestrzennego. Komisja zbiera się na zwoływanych przez Przewodniczącego posiedzeniach, na których wyraża swoją opinię, a protokoły z posiedzeń, opinie i wnioski w formie pisemnej przedstawiane są Zarządowi Województwa Śląskiego. W skład Komisji wchodzi piętnastu Członków i Przewodniczący, który kieruje pracami Komisji, - razem szesnaście osób.

W roku 2001 w składzie Komisji nastąpiły dwie zmiany osobowe powodowane względami losowymi, w tym pożegnaliśmy zmarłego w listopadzie 2001 r. wielce oddanego sprawie planowania regionalnego w województwie śląskim wybitnego urbanistę mgr inż. arch. Michała Dołhuna. Decyzją Zarządu Województwa na wakujące miejsca powołani zostali nowi członkowie WKUA i na koniec roku 2001 w skład Komisji wchodziły następujące osoby:

Maciej Borsa, Bartłomiej Brzózka, Henryk Buszko, Jurand Jarecki, Nina Juzwa, Zbigniew Kamiński (Przewodniczący Komisji), Zygmunt Konopka, Stanisław Niemczyk, Zofia Piękoś, Krystian Stangel, Janina Szczepańska, Piotr Średniawa, Tomasz Taczewski, Stanisław Tomaszek, Marek Tomaszewski, Henryk Zubel.

W 2001 roku Komisja zebrała się na pięciu posiedzeniach (Załącznik nr 1), których dominującym tematem były zagadnienia organizacji prac nad planem zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego. W pracach Komisji były one ujmowane w szerokim kontekście funkcjonowania Województwa Śląskiego i prawidłowej gospodarki przestrzennej w województwie. Ustalane w porozumieniu z Zarządem Województwa Śląskiego tematy kolejnych posiedzeń Komisji, służyły poprzez dyskusję –w tym z udziałem Członków Zarządu Województwa

i zaproszonych gości-, wypracowaniu rekomendacji WKUA.

Mającą miejsce od marca do września 2001 roku półroczna przerwa w regularnie do tej pory odbywających się posiedzeniach Komisji –niezależna od Komisji-, wypełniona została udziałem Członków WKUA w ważnych publicznych dyskusjach na temat budowy gmachu Muzeum Śląskiego i organizacji konkursu na najlepszą przestrzeń publiczną w Województwie Śląskim.

Praca WKUA w roku 2001 stanowiła kontynuację kierunku obranego w roku poprzednim. Kierunek ten charakteryzuje porzucenie koncepcji łatwej krytyki zagadnień gospodarki przestrzennej w województwie, na rzecz próby wniesienia przez Komisję własnego wkładu do formułowania kierunków innowacyjnej polityki. Dyskusje, opinie i rekomendacje WKUA przedstawione Zarządowi Województwa Śląskiego, nacechowane głębokim poczuciem odpowiedzialności, zawierały także ostrzeżenia przed niepożądanymi konsekwencjami określonych działań.

Generalnie, rekomendacje WKUA przedstawiane w 2001 roku, skupiają uwagę wokół dwóch ważniejszych zagadnień, jakimi są:

- Niezbędność prowadzenia w Województwie Śląskim procesu strategicznego planowania przestrzennego i niezwłoczne podjęcie prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa, w tym między innymi obejmujące:
 - syntetyzowanie regionalnych opracowań planistycznych dotyczących dawnych województw: bielskiego, częstochowskiego i katowickiego;
 - operacjonalizowanie planu zagospodarowania przestrzennego województwa w oparciu o mechanizm kontraktu wojewódzkiego, zadania rządowe oraz budowane programy i projekty.
- Orientowanie polityki regionalnej w województwie na wysoką jakość przestrzeni, wzmacniającą konkurencyjną pozycję Województwa Śląskiego, między innymi poprzez działania obejmujące:
 - wspieranie niezależnych społecznych inicjatyw mogących służyć integracji różnych środowisk wokół celów restrukturyzacji przestrzeni województwa;
 - kontynuowanie konkursu „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego” na zasadach pozwalających w sposób pełniejszy niż dotychczas realizować jego wartościowe idee i osiągać cele trwałego i zrównoważonego rozwoju.

W opinii WKUA w Województwie Śląskim niezbędnym jest obecnie realizowanie w większym zakresie planowania regionalnego.

SPRAWOZDANIE WKUA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ZA ROK 2002.

W okresie od stycznia do października 2002 r. w skład Komisji wchodziły następujące osoby: Maciej Borska, Bartłomiej Brzózka, Henryk Buszko, Jurand Jarecki, Nina Juzwa, Zbigniew Kamiński (Przewodniczący Komisji), Zygmunt Konopka, Stanisław Niemczyk, Zofia Piękoś, Krystian Stangel, Janina Szczepańska, Piotr Średniawa, Tomasz Taczewski, Stanisław Tomaszek, Marek Tomaszewski, Henryk Zubel.

W 2002 roku Komisja zebrała się na czterech posiedzeniach. Tematami posiedzeń były zagadnienia zagospodarowania terenów przemysłowych i promocji wysokiej jakości przestrzeni publicznych. Poruszane zagadnienia były ujmowane w kontekście planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego. W rozwiązywaniu problemów zagospodarowania terenów przemysłowych i podnoszenia jakości przestrzeni publicznych, Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna rekomendowała Zarządowi Województwa podejście innowacyjne i instytucjonalne. Dokonano także podsumowania działalności, formułując rekomendacje dla przyszłego Zarządu Województwa Śląskiego, który w opinii WKUA stanie wobec pilnej potrzeby nadania kształtu organizacyjnego planowaniu przestrzennemu w województwie oraz pracom nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego. Kwestie te nie zostały definitywnie rozstrzygnięte w tej kadencji. Pod rozwagę poddano także dalsze działanie Komisji, a w tym możliwość stworzenia odrębnego (lub poprzez poszerzenie składu WKUA) zespołu ekspertów zajmującego się kształtowaniem polityki regionalnej w województwie.

2. OPINIE KOMISJI

I posiedzenie WKUA z dnia 18 lipca 2000 r.

INAUGURACYJNE ZEBRANIE WOJEWÓDZKIEJ KOMISJI URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNEJ

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna wyraża opinię, że powołanie WKUA jest ważnym wydarzeniem, oddającym znaczenie przywiązywane przez Zarząd Województwa Śląskiego do myślenia regionalnego i publicznego w sferze organizacji systemu gospodarki przestrzennej w województwie. W kontekście zamierzeń i intencji Zarządu Województwa, zarysowuje się szeroki zakres działania WKUA. Powinien on obejmować problemy integracji i konsolidacji obszaru województwa, spójności w relacjach między planowaniem lokalnym a strategią rozwoju województwa, problemy funkcjonowania aglomeracji katowickiej, zagadnienia ładu przestrzennego i kulturowej tożsamości regionu. Pośród wielu problemów zasługujących na pilne zajęcie się nimi, zwraca uwagę organizacja systemu planowania przestrzennego w województwie.

II posiedzenie WKUA z dnia 3 października 2000 r. pt.:

**ORGANIZACJA WYKONANIA ZADAŃ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA W
ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO**

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z przedstawionymi do zaopiniowania materiałami w sprawie „Organizacji wykonania zadań Zarządu Województwa w zakresie planowania przestrzennego”, jak również po zapoznaniu się z przedstawionymi przez Członków Komisji opiniami na ten temat, oraz po odbytej dyskusji z udziałem zaproszonych Gości, - stwierdza, że:

Przedstawiony do zaopiniowania materiał jest bardzo oszczędny. W opinii Komisji powinien on szerzej przedstawiać problematykę zadań stojących przed Władzami Województwa między innymi po to by lepiej uświadamiać wszystkim decydom zakres koniecznych do podjęcia działań, dla zapewnienia spójności między strategią rozwoju województwa, planem zagospodarowania przestrzennego województwa i programami wojewódzkimi, oraz innymi opracowaniami i inicjatywami jakie będą musiały w tym celu być podejmowane. Niemniej, pozwala on na sformułowanie generalnych wniosków dotyczących ukierunkowania dalszych działań Zarządu Województwa w zakresie organizacji planowania przestrzennego w województwie śląskim.

Wniosek generalny:

W opinii Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, w województwie śląskim potrzebne jest stabilne i ciągłe planowanie przestrzenne, oparte na organizacji o strukturach właściwych do złożonej problemowości województwa śląskiego i ogromu zadań jakie w dziedzinie gospodarki przestrzennej stoją przed Władzami Województwa, a którego nie zastąpią żadne doraźnie podejmowane zamówienia publiczne na opracowania o strategicznym znaczeniu, ani też akcyjne działania.

W tworzeniu stosownej organizacji planowania przestrzennego, powinien być wykorzystany już istniejący potencjał ludzi i instytucji zaangażowanych w sprawy gospodarki przestrzennej w województwie.

Wnioski szczegółowe:

W nawiązaniu do przedstawionego powyżej generalnego wniosku, Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna pozwala sobie przedstawić do rozważenia przez Zarząd Województwa szereg bardziej szczegółowych uwag i propozycji:

1. W województwie śląskim potrzebna jest centralna jednostka planistyczna o charakterze regionalnego centrum gospodarki przestrzennej, stanowiąca rodzaj wojewódzkiego centrum studiów strategicznych, będąca strukturą o szerokim zakresie działania, niezależną i budżetową, wykonującą stale najbardziej istotne – strategiczne prace studialne i projektowe, oraz koordynującą współdziałanie wszystkich podmiotów gospodarki przestrzennej jakie tylko mogą mieć istotny-kreacyjny wkład w sprawy rozwoju województwa śląskiego.
2. Problem lokalizacji centralnej jednostki planistycznej nie powinien zdominować dyskusji na temat organizacji systemu planowania przestrzennego w województwie śląskim, ale z całą pewnością optymalnym rozwiązaniem jest jej lokalizacja w Katowicach, przy jednoczesnym zachowaniu filii w Bielsku Białej i Częstochowie, oraz rozważeniu powołania podobnych filii w innych ośrodkach, -na przykład w Rybniku, które to filie powinny być przystosowane poza pracami planistycznymi także do wykonywania części zadań Wydziału Strategii Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego.
3. W województwie śląskim pilnie potrzebne jest zainicjowanie prac planistycznych na poziomie wojewódzkim, w tym przede wszystkim prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa, które na początku być może niedoskonałe w swych formach i efektach, jednak pozwoliłyby uchwycić i skoordynować strategiczne cele różnych działań w przestrzeni województwa.
4. Niezbędnym jest kadrowe wzmocnienie Wydziału Strategii Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach, dla realizacji jego szerokiego zakresu zadań w zakresie zarządzania przestrzenią województwa.
5. W związku z powyższym, potrzebne są szybkie decyzje Władz Województwa Śląskiego dotyczące: (i) zainicjowania prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa, (ii) powołania centralnej jednostki planistycznej (z siedzibą w Katowicach), (iii) przyciągnięcia do pracy na rzecz gospodarki przestrzennej w województwie śląskim, kadr odpowiadających potrzebom i aspiracjom tego województwa.

III posiedzenie WKUA z dnia 3 listopada 2000 r. pt.:

GOSPODARKA PRZESTRZENNA W URZĘDZIE MARSZAŁKOWSKIM – REKOMENDACJE

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z przedstawionymi przez Członków Komisji opiniami na temat „Gospodarka przestrzenna w Urzędzie Marszałkowskim – rekomendacje”, oraz po odbytej dyskusji, - stwierdza, że:

Poziom regionalny odgrywa bardzo ważną rolę w formułowaniu i wdrażaniu polityki przestrzennej. Kluczowe są tutaj problemy koordynacji i dlatego na Władzach Województwa spoczywa obowiązek podejmowania ważnych strategicznych (choć być może nieraz na poziomie lokalnym niepopularnych) decyzji. Wiąże się to z tworzeniem odpowiednich organizacji, zdolnych do osiągnięcia porozumienia w tych dziedzinach, w których bez takiej ingerencji, istniejące problemy rozwoju województwa będą wraz z upływem czasu dramatycznie wzrastać. Znajduje to swój wyraz w polityce planowania przestrzennego w wielu krajach i regionach cywilizowanego świata. W rezultacie, takie podejście pozwala na:

- Ograniczanie powstawania strat środowiskowych i zapobieganie niepotrzebnym zniszczeniom środowiska przyrodniczego, - co w warunkach województwa śląskiego jest jednym z priorytetów,
- Promowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego, w tym szczególnie ważnego w obszarach restrukturyzacji przemysłu, w obszarach wymagających kompleksowej regeneracji i odnowy, - co w odniesieniu do województwa śląskiego stwarza szanse zwiększenia jego konkurencyjności,
- Tworzenia bardziej zintegrowanych polityk, lepiej wiążących zagadnienia użytkowania terenu z różnymi innymi zagadnieniami, a przez to pozwalających kontrolować lokalizowanie nowych inwestycji w zgodzie z określonymi celami przestrzennymi,
- Organizowania szerokiego współdziałania społecznego dla promocji celów przestrzennego rozwoju, poprzez planowanie i wdrażanie projektów, łączących partnerów sektora publicznego, prywatnego i organizacji pozarządowych, - pochodzących z różnych dziedzin i obszarów województwa.

Biorąc powyższe pod uwagę, kolejny raz, Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, rekomenduje Zarządowi Województwa Śląskiego, pilne rozpoczęcie procesu strategicznego planowania regionalnego, opartego na odpowiedniej do tego celu

organizacji i przy szerokim udziale publicznym w formułowaniu i wdrażaniu polityki, oraz szeroko rozpowszechnionej informacji o uwarunkowaniach politycznych i środowiskowych;

- którego to planowania nie są w stanie zastąpić żadne doraźnie podejmowane zamówienia publiczne ani też akcyjne działania.

IV posiedzenie WKUA z dnia 28 listopada 2000 r. pt.:

**KONCEPCJA FUNKCJONOWANIA AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ JAKO
OBSZARU METROPOLITALNEGO.**

**ZASADY POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ W
SYTUACJI NIEPEWNOŚCI LEGISLACYJNEJ**

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z przedstawionymi przez Członków Komisji opiniami, oraz po odbytej dyskusji, - stwierdza w odniesieniu do:

I. Ekspertyzy pt. „Koncepcja funkcjonowania Aglomeracji Górnośląskiej jako obszaru metropolitalnego”:

I.1 Opracowanie stanowi cenne rozwinięcie zapisów Strategii Rozwoju Województwa w aspekcie przestrzenno-funkcjonalnym i może być przydatne w opracowaniu planów zagospodarowania przestrzennego aglomeracji katowickiej i planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Opracowanie potwierdza zgłaszaną wcześniej przez WKUA konieczność prowadzenia systematycznego planowania przestrzennego w województwie (w tym monitorowania), którego nie są w stanie zastąpić żadne doraźnie podejmowane opracowania planistyczne. Ekspertyzy mogą być pomocnym instrumentem takiego planowania.

I.2 Delimitacja katowickiego zespołu metropolitalnego potwierdziła zasadność zasięgów obszarów polityk rozwoju, wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego.

I.3 Wskazane obszary problemowe powinny być brane pod uwagę w dalszych pracach planistycznych, a także w ewentualnych zmianach w podziale administracyjnym województwa.

I.4 W opinii WKUA opracowanie, ze względu na swoje walory źródłowe, zasługuje na rozpowszechnienie. W tym kontekście powinno zostać poddane selekcji materiału i pracom redakcyjnym.

II. Tematu „Zasady postępowania w zakresie gospodarki przestrzennej w sytuacji niepewności legislacyjnej”:

II.1 Projekt ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym w odniesieniu do problematyki planu zagospodarowania przestrzennego województwa, wymaga poważnych uściśleń.

II.2 Krytyka projektu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w żadnym razie nie powinna wstrzymywać rozpoczęcia prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego.

II.3 WKUA zwraca uwagę na potrzebę objęcia merytorycznych pracowników Urzędu Marszałkowskiego (w tym przede wszystkim Wydziału Strategii Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego), szkoleniami dla właściwego przygotowania kadr do prowadzenia prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego.

III. Uwag zawartych w protokołach Komisji Zagospodarowania Przestrzennego Sejmiku Województwa Śląskiego:

III.1 Podstawowym obowiązkiem Samorządu Województwa jest sporządzenie planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Dlatego odkładanie decyzji w tej sprawie jest zdaniem WKUA szkodliwe.

III.2 WKUA popiera wyrażone w protokole stanowisko Zarządu Województwa, przedstawione przez Marszałka Województwa - Pana Jana Olbrychta -, który nie podzielił zdania Komisji Sejmiku Śląskiego w kwestii zaproponowanego trybu prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa.

III.3 Wyrażona przez Komisję Zagospodarowania Przestrzennego Sejmiku Województwa Śląskiego konieczność likwidacji Biur Planowania Przestrzennego w Bielsku-Białej i Częstochowie, nie zawiera żadnego uzasadnienia. WKUA zwraca uwagę, że w województwie śląskim jest potrzebne stabilne i ciągłe planowanie przestrzenne oparte na odpowiedniej organizacji, w tworzeniu której powinien być wykorzystany wszelki istniejący potencjał ludzi i instytucji, w tym także istniejących jeszcze Biur Planowania Przestrzennego, których przyszłości nie należy przesądzać bez umiejscowienia w kontekście budowy systemu planowania przestrzennego w województwie.

III.4 W opinii WKUA Samorząd Województwa może i powinien podejmować prace studialne wybranych zagadnień planu zagospodarowania przestrzennego województwa, w dostosowaniu do potrzeb i możliwości budżetowych.

Podsumowując debatę,

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, rekomenduje Zarządowi Województwa Śląskiego, rozpoczęcie procesu strategicznego planowania regionalnego w województwie, przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych sił i środków, oraz sposobności dla zwiększania stabilności systemu planowania przestrzennego, w czym dostrzega możliwości promocji zrównoważonego rozwoju przestrzennego województwa śląskiego.

V posiedzenie WKUA z dnia 12 grudnia 2000 r. pt.:

NAJLEPSZA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2000

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna stwierdza, że konkurs „Na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Roku 2000 Województwa Śląskiego” nie odbył się ze względu na małą liczbę prac zgłoszonych (po jednej pracy w każdej kategorii) i rekomenduje przekazanie zgłoszonych prac do następnej edycji konkursu.

Jednocześnie, po zapoznaniu się z przedstawionymi przez Członków Komisji opiniami na temat promocji najlepszej przestrzeni publicznej Województwa Śląskiego, oraz po odbytej dyskusji, Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna stwierdza, że:

1. Przestrzeń publiczna, -rozumiana jako przestrzeń użytkowana i dostępna publicznie (w odróżnieniu od przestrzeni indywidualnej) oraz występująca w formie np. placów, ulic, parków , oraz innych terenów ogólnodostępnych o różnym przeznaczeniu -, stanowi publiczne dobro. Jest ona przestrzenią samorealizacji Człowieka, miarą jego wolności i czynnikiem o podstawowym znaczeniu dla istnienia tożsamości społeczeństwa. Dlatego obowiązkiem władz jest promowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, analizowanie i kontrolowanie jej realizacji, oraz ocenianie i wpływanie na korygowanie jej jakości.
2. Sytuację odnoszącą się do przestrzeni publicznej województwa śląskiego określa się jako poważną. Na krytyczną ocenę składają się między innymi identyfikowane:
 - Powszechnie niska świadomość społeczna znaczenia i roli przestrzeni publicznych jako dobra wspólnego,
 - Częste przypadki realizowania przez samorządy lokalne przestrzeni publicznych na lokalizacjach przypadkowych i w sposób nie skoordynowany, powierzchniowy, oraz zdominowany przez podejście historyzujące i mało oryginalne (w Katowicach np.: teren wzdłuż rzeki Rawy, Plac Sejmu Śląskiego, Rynek),
 - W rezultacie, utrwalanie chaosu przestrzennego, pomniejszanie konkurencyjności przestrzeni województwa śląskiego i nie wykorzystywanie szans zdynamizowania jego rozwoju, pomimo przeznaczania na ten cel znaczących środków publicznych; - stan z którym w żadnym razie nie powinny godzić się samorządowe władze województwa śląskiego.

3. Promocji wyższej jakości przestrzeni publicznych województwa śląskiego będą służyć:
- Zmiany legislacyjne, między innymi wprowadzające wykonywanie przez zarząd województwa i zarządy gmin zadań z zakresu zagospodarowania przestrzennego przy pomocy urbanisty województwa, urbanisty gminy albo miasta (funkcje przewidywane w projekcie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
 - Podejmowanie przez samorząd wojewódzki i samorzady lokalne konkursów architektonicznych i urbanistycznych jako metody wyłaniania najlepszych zespołów projektowych w sprawach zagospodarowania przestrzennego, (konkursy organizowane przy współdziałaniu organizacji zawodowych i twórczych architektów (SARP) i urbanistów (TUP),
 - Dokonywanie przez samorząd województwa okresowych przeglądów opracowań planistycznych dotyczących przestrzeni województwa śląskiego, w tym w roku 2001 zorganizowanie przez Zarząd Województwa konkursu Na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Śląskiego,
 - Opiniowanie przez Wydział Strategii Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego opracowań planistycznych gmin i miast ze szczególnym uwzględnieniem problematyki przestrzeni publicznych, a w odniesieniu do terenów kluczowych dla konkurencyjności województwa śląskiego, niezwłoczne kierowanie spraw do zaopiniowania przez Wojewódzką Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną,
 - Uwzględnianie w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego problematyki przestrzeni publicznych, jako zagadnienia o wysokiej randze.

VI posiedzenie WKUA z dnia 25 stycznia 2001 r. pt.:

**PLAN GENERALNY LOTNISKA KATOWICE W PYRZOWICACH
WRAZ Z KONCEPCJĄ STRUKTURY FUNKCJONALNEJ
PRZESTRZENI OKOŁOLOTNISKOWEJ**

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z opracowaniem pt.: „Plan generalny lotniska Katowice w Pyrzowicach wraz z koncepcją struktury funkcjonalnej przestrzeni okołolotniskowej” (opracowanie w toku), przedstawionym przez Zespół Autorski, oraz po odbytej dyskusji, - stwierdza, że:

Prezentacja dokonana przez Zespół Autorski wywołuje pytania i wątpliwości w kwestiach podstawowych dla podjętego tematu:

- Zespół Autorski nie podjął wielu zagadnień stanowiących przedmiot zamówienia publicznego i zawartych w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia
- Składane wyjaśnienia wskazują na brak dostatecznego zrozumienia istoty pracy jakiej podjął się Wykonawca
- Stopień zaawansowania prac nie rokuje ich zakończenia w terminie określonym warunkami zamówienia.

WKUiA wyraża poważne zaniepokojenie przedstawionym stanem rzeczy i proponuje aby rozważane ewentualne przedłużenie prac projektowych, było warunkowane przedstawieniem przez Wykonawcę szczegółowego harmonogramu i zakresu prac, wskazujących na zasadniczą zmianę w podejściu do przedmiotu zamówienia.

VII posiedzenie WKUA z dnia 21 lutego 2001 r. pt.:

**PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA
– RAMY – KSZTAŁT – FORMUŁA – PROCEDURA SPORZĄDZANIA**

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z przedstawionymi opiniami oraz po odbytej dyskusji na temat:

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa
– Ramy – Kształt – Formuła – Procedura sporządzania -”

- stwierdza, że:

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest ważnym instrumentem kształtowania i realizacji polityki przestrzennej województwa, oraz zarządzania przestrzenią województwa. Tworzy w województwie płaszczyznę koordynacji i porozumienia z układem powiatowym i lokalnym. Wraz z innymi dokumentami o charakterze analitycznym i studialnym, jest elementem potrzebnego w województwie śląskim ciągłego planowania przestrzennego. Plan powinny charakteryzować ujęcia szerokie i pragmatyczne podejście. Czytelna powinna być główna idea planu. Przy budowie planu należy brać pod uwagę partnerstwo publiczno-prywatne i ukierunkowanie na realizację konkretnych projektów. Wynikają stąd określone konsekwencje dla ram, kształtu, formuły i procedury sporządzania planu.

Dlatego też w żadnym przypadku nie należy rozumieć planu zagospodarowania przestrzennego województwa jako „rozrysonowanej strategii rozwoju województwa” i jej „uprzestrzennienie, ani też nie należy ograniczać treści planu do ustawowych kompetencji samorządu województwa.

WKUA rekomenduje Zarządowi Województwa:

1. Podjęcie prac inwentaryzacyjnych i syntetyzujących informacje dotyczące problematyki planistycznej dawnych województw: bielskiego, częstochowskiego i katowickiego, - oraz operacjonalizowanie strategii rozwoju województwa;
2. Podjęcie prac koncepcyjnych (propozycja seminarium) dla poszukiwania odpowiedzi na pytanie: -czym ma być plan zagospodarowania przestrzennego województwa?
Dyskusja powinna obejmować kwestie: -prawidłowej metody planu, -uspołecznienia planu, -prognozy strategicznej;

3. Podjęcie dyskusji nad stroną organizacyjną planu zagospodarowania przestrzennego województwa, w tym obejmującej potencjalnych uczestników, głównych wykonawców oraz struktury kierowania procesem planowania.

VIII posiedzenie WKUA z dnia 26 września 2001 r. pt.:

**PERSPEKTYWY OPERACJONALIZACJI PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA**

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z przedstawionymi opiniami oraz po odbytej dyskusji na temat:

„Perspektywy operacjonalizacji planu
zagospodarowania przestrzennego województwa”

- stwierdza, że:

1. Znaczenie planu zagospodarowania przestrzennego województwa jako narzędzia prowadzenia aktywnej polityki przestrzennej w województwie śląskim jest bezsporne. Tymczasem począwszy od 1995 roku, czyli od wielu już lat, w systemie planowania przestrzennego w województwie istnieje luka spowodowana brakiem tego podstawowego opracowania. W opinii WKUiA jest to sytuacja wyjątkowa i uzasadniająca obawę o konsekwencje zagrażające społecznej i politycznej stabilności istniejącego w województwie porządku, jeżeli weźmie się pod uwagę rolę planowania strategicznego w racjonalizowaniu wydatków publicznych, zwiększaniu inwestycyjnej konkurencyjności województwa, czy też generowaniu nowych projektów zdolnych do integrowania społeczności regionalnej wokół wartości.

Kierując się głębokim poczuciem odpowiedzialności za sprawy publiczne

WKUiA rekomenduje Zarządowi Województwa:

Niezwłoczne podjęcie prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego.

2. Programy wojewódzkie mają do spełnienia znaczącą rolę w określaniu uwarunkowań i kierunków polityki przestrzennej województwa. Z tego też powodu WKUiA z uznaniem przyjmuje powstawanie dokumentu o nazwie „Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego na lata 2001-2004 – Cele długoterminowe do 2015 roku”. W opinii WKUiA dokument ten w istocie jest strategią. Strategiczny charakter opracowania sprawia, że praktyczną przydatność tego dokumentu -w tym dla celów planu zagospodarowania przestrzennego województwa- zapewnić może sporządzony na tej podstawie program operacyjny zawierający priorytetowe zadania o wyraźnie określonych pożądanych standardach jakościowych środowiska. Uznając pożyteczność opiniowanego dokumentu,

WKUiA rekomenduje Zarządowi Województwa:

/i/ Przyjąć sporządzany „Program Ochrony Środowiska...” jako strategię uzupełniającą wcześniej opracowane „Założenia Polityki Ekologicznej Górnego Śląska”

/ii/ Przystąpić do sporządzenia programu ochrony środowiska województwa śląskiego, w rozumieniu ustawy „Prawo ochrony środowiska”.

IX posiedzenie WKUA z dnia 24 października 2001 r. pt.:

NAJLEPSZA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2001

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z pracami zgłoszonymi do konkursu organizowanego pod patronatem Marszałka Województwa Śląskiego – Pana Jana Olbrychta

„Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego”

oraz po zapoznaniu się z przedstawionymi opiniami i po odbytej dyskusji stwierdza, że:

1. Spośród zgłoszonych do konkursu 14 prac, decyzją Jury

8 prac otrzymało nominacje do Nagrody,

w tym:

2 prace otrzymały równorzędne NAGRODY:

- Plac Bolesława Chrobrego w Katowicach wraz z pomnikiem Marszałka J. Piłsudskiego
- Krzyż Milenijny - Piekary Śląskie, ul. Jana Pawła II

2 prace otrzymały równorzędne WYRÓŻNIENIA:

- Park Zdrojowy „Zawodzie” Uzdrowisko – Miasto Ustroń
- Całoroczne centrum narciarstwa Sosnowiec

2. W opinii WKUiA konkurs „Najlepsza przestrzeń publiczna województwa śląskiego” spełnia ważną rolę w stymulowaniu jakości, gdyż regeneracja przestrzeni miejskich i rewitalizacja terenów zdegradowanych są ważnymi celami wspierającymi kreowanie bardziej zrównoważonego modelu rozwoju województwa śląskiego. Jako reakcja na wzrastające presje i degradację środowisk człowieka, dobrowolny udział w konkursie jest potwierdzeniem brania przez uczestników większej odpowiedzialności za otaczające ich środowisko. Nagroda otrzymywana w konkursie jest stwierdzeniem osiągnięcia określonego wysokiego standardu za branie odpowiedzialności za piękniejsze i bardziej funkcjonalne otoczenie oraz zrównoważony rozwój województwa śląskiego.

3. W opinii WKUiA tegoroczna –pierwsza edycja konkursu-, chociaż stanowi znaczące wydarzenie jest jeszcze daleka od przedstawionego powyżej ideowego przesłania konkursu „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego” i pozwala stwierdzić między innymi, że:

- Idea konkursu nie dotarła do gmin

- Nie zostały zgłoszone znaczące w regionie realizacje
- Nieobecna jest problematyka terenów przemysłowych
- Aspekt kreacji rzadko wykracza poza porządkowanie przestrzeni
- Niektóre zgłoszenia są niepokojącą ilustracją nakładających się nieprawidłowości w gospodarce przestrzennej.

4. Biorąc powyższe pod uwagę,

WKUiA rekomenduje Zarządowi Województwa:

Kontynuowanie konkursu „Najlepsza przestrzeń województwa Śląskiego”, ale na nowych zasadach, które pozwolą w sposób pełniejszy realizować jego wartościowe idee.

X posiedzenie WKUA z dnia 28 listopada 2001 r. pt.:

IV FORUM ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z przedstawionymi do zaopiniowania materiałami i opracowaniem pt. „Raport merytoryczny z IV Forum Architektury Krajobrazu – wnioski i konkluzje”, jak również po zapoznaniu się z opiniami Członków Komisji oraz po odbytej dyskusji z udziałem zaproszonych Gości, - stwierdza że:

Problematyka krajobrazu ma wymiar regionalny, a zatem powinna znaleźć swoje właściwe miejsce w polityce przestrzennej władz województwa śląskiego. Jest to problematyka ważna z punktu widzenia troski o zrównoważony rozwój województwa i tworzenie warunków godnego życia społeczności regionalnej. Ma podstawowe znaczenie dla kształtowania kulturowej tożsamości regionu. Jednakże problematyka krajobrazu nie powinna być traktowana jako zagadnienie niezależne, oddzielne i wyizolowane z całości gospodarki przestrzennej województwa śląskiego. Jej właściwe miejsce jest w zintegrowanym procesie planowania przestrzennego i zarządzania środowiskową zmianą. W takim ujęciu problematyka krajobrazu jest rozumiana jako integralna część prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego. W tym też sensie, krajobraz jest przede wszystkim instrument mobilizacji ludzi, pozwalającym im samym określać wspólny punkt widzenia na przyszłość ich własnych środowisk życia.

Kierując się powyższym przekonaniem, **WKUA rekomenduje Zarządowi Województwa: Wsparcie inicjatywy utworzenia regionalnego forum –niezależnej organizacji społeczeństwa-**, którego aktywność obejmująca także problematykę krajobrazu będzie służyć pracom nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego i prowadzeniu w województwie śląskim polityki regionalnej wzmacniającej jego konkurencyjną pozycję.

Uwagi szczególne:

W nawiązaniu do przedstawionej powyżej generalnej rekomendacji, Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna przedstawia Zarządowi Województwa kilka uwag i propozycji działań szczególnych, które dotyczą problematyki krajobrazu i szczególnie

zasługują –jak się wydaje– na włączenie do dyskusji na temat gospodarki przestrzennej w województwie śląskim:

1. Chociaż w polskim prawie istnieją regulacje dotyczące ochrony krajobrazu, to w praktyce gospodarki przestrzennej na poziomie lokalnym często brakuje zrozumienia tej problematyki i niedoceniają jej znaczenia. Tymczasem, krajobraz jest przekształcany przede wszystkim ludzką świadomością. Dlatego niezbędne są na poziomie regionalnym takie działania, które pozwolą lepiej oddziaływać na tę świadomość poprzez zinstytucjonalizowane działania aktywizujące i mobilizujące wokół wartości. W takim też kontekście należy widzieć potrzebę doskonalenia inicjatywy Zarządu Województwa, jaką jest doroczny konkurs pod nazwą „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego”.
2. Wykorzystane powinny zostać pozytywne doświadczenia w zakresie kształtowania krajobrazu, w tym także z obszaru województwa śląskiego. Dotyczą one tak sfery planowania przestrzennego, jak i realizacji celów planowania. Obejmują one między innymi „ekologiczny system obszarów chronionych” w planowaniu regionalnym i „studia krajobrazowe” w planowaniu miejscowym, jak i funkcjonujący już pięćdziesiąt lat „wojewódzki park w Chorzowie”. Park w Chorzowie stanowi ważny dla funkcjonowania aglomeracji katowickiej element jej struktury przestrzennej i unikalne dzieło architektury krajobrazu nie tylko w skali Polski. Dlatego też z dużym niepokojem muszą być przyjmowane wszelkie doniesienia kwestionujące zasadność jego dalszego istnienia.
3. W planowaniu przestrzennym problematyka krajobrazu w swych podstawach sięga dorobku nauk geograficznych i przyrodniczych. Dlatego w pracach nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego niezbędnym jest sięganie do dorobku tych nauk po to, aby obraz stanu środowiska przedstawiany w opracowaniach planistycznych był bardziej realny, a tworzone propozycje pozwalały lepiej gospodarować zawsze ograniczonymi środkami. Jednym z takich kierunków poszukiwań powinno być uwzględnienie wyodrębnianych terenów występowania naturalnej rewitalizacji obszarów uprzednio zdegradowanych.

XI posiedzenie WKUA z dnia 20 lutego 2002 r. pt.:

TERENY POPRZEMYSŁOWE

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, po zapoznaniu się z informacją Zarządu Województwa na temat zagospodarowania terenów przemysłowych w Województwie Śląskim jak również po zapoznaniu się z przedstawioną w tej sprawie opinią ekspercką pt.: „Problematyka rekultywacji terenów przemysłowych –wnioski do projektu planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego” oraz po odbytej dyskusji z udziałem zaproszonych Gości, -stwierdza że:

Tereny przemysłowe w Województwie Śląskim powinny być postrzegane nie tylko w kategoriach zagrożenia rozwoju, ale przede wszystkim jako szansa dla rozwoju regionu i źródło tworzenia nowych wartości. Warunkiem koniecznym jest jednak umiejscowienie tej problematyki w szerszym regionalnym, krajowym i europejskim kontekście oraz bardziej zdecydowane niż dotychczas działanie samorządowych władz wojewódzkich na rzecz tworzenia mechanizmów dla zaistnienia rzeczywistych zmian w realnej przestrzeni. Wizja przestrzennego rozwoju regionu i aktywna rola samorządu województwa dla skoordynowania różnorodnych rozproszonych inicjatyw mają zasadnicze znaczenie dla rezultatów tych działań.

Kierując się powyższym przekonaniem:

1. WKUA w pełni popiera podjęte przez Zarząd Województwa Śląskiego działania organizacyjne mające na celu stworzenie instytucjonalnych ram dla zagospodarowania terenów przemysłowych oraz zainicjowania projektów ważnych dla rozwoju Województwa Śląskiego -wzmacniających jego konkurencyjną pozycję- i odpowiadających wymaganiom funduszy strukturalnych.
2. WKUA zwraca uwagę na brak rzetelnej informacji o terenach przemysłowych w Województwie Śląskim, w tym na informacje niepełne, a przez to nie tylko mylące i nie oddające rzeczywistej skali problemu dewastacji terenu, ale przede wszystkim pozbawiające Zarząd Województwa potrzebnej informacji dla prowadzenia właściwej polityki w zakresie zagospodarowania przestrzennego województwa.
3. WKUA zwraca uwagę, że w procesie zagospodarowania terenów przemysłowych trudna jest do przecenienia rola planowania przestrzennego, które aby jednak było zdolne odpowiadać na współczesne wyzwania, musi w nowy sposób integrować idee

terytorialnego rozwoju i przekraczać granice tradycyjnych sposobów budowania projektów.

W nawiązaniu do przedstawionej powyżej generalnej rekomendacji, Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna przedstawia Zarządowi Województwa szereg uwag o charakterze szczegółowym, jakie odnoszą się do efektywniejszej gospodarki przestrzennej w Województwie Śląskim i które wskazują na potrzebne działania, między innymi:

- **Opracowania specjalistyczne** definiujące i porządkujące w szerokim zakresie problematykę terenów zniszczonych w Województwie Śląskim, w tym dające przegląd wykonanych dotychczas opracowań z zakresu przekształceń terenów przemysłowych i zdegradowanych. Opracowania tego rodzaju powinny uwzględniać istniejące geograficzne zróżnicowanie problematyki, a w tym obejmować nie tylko tereny ustępującego przemysłu, ale także tereny pokolejowe i inne poddane oddziaływaniu restrukturyzującej się gospodarki regionu.
- **Budowa bazy informacyjnej** obejmującej nie tylko informację o przedsiębiorstwach i inwentaryzację terenów przemysłowych i zdegradowanych, ale w sposób bardziej całościowy odnoszącej się do przekształceń przestrzeni województwa i możliwości tworzenia także nowych wartości, jakie towarzyszyć mogą na przykład wykształceniu regionalnego systemu terenów otwartych i zielonych.
- **Inicjatywa legislacyjna** w zakresie efektywniejszego osiągania celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym ściśle wiąże się z koordynacyjną rolą samorządowych władz wojewódzkich. Gdy partykularyzm lokalny staje się źródłem chaosu przestrzennego i zagrożeń degradacją środowiska –tak jak to dzieje się między innymi w aglomeracji katowickiej-, wówczas dla sprawnego funkcjonowania wielkich zbiorowisk ludzkich potrzebna staje się odpowiednia regulacja. Ustawa o gospodarce metropolitalnej, swoista ustawa aglomeracyjna, powinna przenieść niektóre strategiczne decyzje –takie jak chociażby dotyczące planowania zagospodarowania przestrzennego- z poziomu lokalnego na wyższy poziom. Dla poprawy wizerunku Województwa Śląskiego potrzebne stają się także inne jeszcze prawne regulacje, w tym na przykład pozwalające skuteczniej oddziaływać na tereny źle utrzymywane lub porzucone.
- **Wpływanie na świadomość** nas wszystkich i kształtowanie większej wrażliwości na jakość przestrzeni, staje się poważnym zadaniem władz publicznych szczebla regionalnego. Samorządy lokalne muszą być świadome szerszych konsekwencji własnych

decyzji. Dlatego do działań wskazanych do podjęcia przez Marszałka Województwa zaliczyć należy między innymi: wspieranie i inicjowanie procesów restrukturyzacji przestrzeni województwa, informowanie, a także lobbing na rzecz wysokiej jakości środowiska przestrzennego.

XII posiedzenie WKUA z dnia 6 czerwca 2002 r. pt.:

**TERENY POPRZEMYSŁOWE
NA PRZYKŁADZIE TERENU GÓRNICZEGO KOPALNI PIASKU
„KUŹNICA WAREŻYŃSKA”**

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna po zapoznaniu się z przedstawioną informacją na temat realizacji budowy wielofunkcyjnego zbiornika „Kuźnica Wareżyńska” i opinią pt. „Zagospodarowanie terenów przemysłowych na przykładzie terenu górniczego Kopalni Piasku „Kuźnica Wareżyńska” S.A.” oraz po odbytej dyskusji z udziałem zaproszonych Gości, -stwierdza że:

Zagospodarowanie terenów przemysłowych w Województwie Śląskim może służyć poprawie wizerunku województwa, zwiększaniu jego atrakcyjności dla mieszkańców i inwestorów oraz wzmocnieniu jego konkurencyjnej pozycji. Może być przy tym ważnym elementem procesu przekształceń przemysłu i zmiany tradycyjnej struktury gospodarczej województwa. Jednakże osiągnięcie tych pożądaných celów jest warunkowane wieloma czynnikami przede wszystkim natury organizacyjnej, w tym strategicznym ukierunkowaniem działań, większym zaangażowaniem władz regionalnych w procesy restrukturyzacji przedsiębiorstw i szerszym współdziałaniem między przedsiębiorstwami, władzami samorządów lokalnych i władzami samorządu wojewódzkiego, rządem i jego agencjami. Właściwe zagospodarowanie terenów przemysłowych –tworzące dla województwa szanse a nie bariery rozwoju- wymaga zatem instytucjonalnego działania, dla którego powinny zostać stworzone odpowiednie warunki.

Kierując się powyższym przekonaniem, WKUA rekomenduje Zarządowi Województwa: Stworzenie warunków dla instytucjonalnego działania i rozważenie możliwości powołania instytucji odpowiedzialnej za odpowiednie gospodarowanie terenami przemysłowymi restrukturyzującego się województwa.

Uwagi szczególne

dotyczące realizacji zbiornika wodnego „Kuźnica Wareżyńska”:

Zbiornik „Kuźnica Wareżyńska” z uwagi na swoją lokalizację i powierzchnię tworzy potencjalną dużą atrakcję rekreacyjną o znaczeniu wojewódzkim. Przykłady zagospodarowania innych zbiorników wodnych w województwie pokazują, że brak odpowiedniego zagospodarowania otoczenia zbiornika może być źródłem poważnych

problemów w zakresie szeroko rozumianego publicznego bezpieczeństwa. Dlatego tak ważnym zagadnieniem jest wczesne działanie dla ograniczenia niepożądanych skutków procesów żywiołowej urbanizacji otoczenia zbiornika „Kuźnica Warężyńska” i stymulowanie procesów pożądaných.

Spółeczny kontekst realizacji zbiornika „Kuźnica Warężyńska”, jakim jest zainteresowanie społeczeństwa działkami rekreacyjnymi w jego otoczeniu, może odgrywać ważną rolę w restrukturyzacji Kopalni Piasku „Kuźnica Warężyńska” S.A. i nieść dla tego przedsiębiorstwa szansę rozwoju. Gdy jednak zabraknie potrzebnego szerszego spojrzenia na ten problem, wybiegającego znacznie poza wąsko ekonomiczne i sektorowe myślenie kierownictwa przedsiębiorstwa, wówczas środowiskowe skutki decyzji nie skoordynowanych i nie poddanych publicznej kontroli, z pewnością przyniosą koszty dla władz sektora publicznego.

W związku z powyższym, WKUA przedstawia propozycję aby Zarząd Województwa spowodował pilne podjęcie rozeznania zasygnalizowanego tutaj problemu pod kątem określenia skali i zakresu zagrożeń dla województwa. Proponuje się, aby takie rozeznanie zostało przeprowadzone przez władze powiatowe.

XIII posiedzenie WKUA z dnia 27 czerwca 2002 r. pt.:

NAJLEPSZA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2002

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna pełniąc funkcję Jury konkursu „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego 2002” organizowanego pod patronatem Marszałka Województwa Śląskiego –Pana Jana Olbrychta- przez Zarząd Województwa Śląskiego przy współpracy Stowarzyszenia Architektów Polskich i Towarzystwa Urbanistów Polskich po zapoznaniu się z realizacjami zgłoszonymi do konkursu postanawia co następuje:

/i/ - Spośród zgłoszonych do Konkursu 7 realizacji, przyznać nominacje do Nagrody tym realizacjom, które w sposób najpełniejszy spełniając wymagania przedstawione w Warunkach Konkursu, mają pozytywny wkład w kształtowanie przestrzeni publicznych i rozwój Województwa Śląskiego. Nominacje do Nagrody otrzymały następujące realizacje:

- Zagospodarowanie Parku Chopina w Gliwicach
(zgłoszenie: Urząd Miasta Gliwice)
- Przebudowa Centrum Sosnowca
(zgłoszenie: Zarząd Miasta Sosnowca).

/ii/ - Zgodnie z Warunkami Konkursu wybrać najlepszą realizację urbanistyczno-architektoniczną w zakresie przestrzeni publicznej powstałej w Województwie Śląskim i uhonorować jej twórców przez przyznanie Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego.

Nagrodę Marszałka Województwa Śląskiego w konkursie „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego - 2002” otrzymują:

Zarząd Miasta Sosnowca i Projektanci:

Marek Dormus, Zbigniew Hudzik, Ewa Wowczak, Jerzy Wowczak

za realizację:

„Przebudowa Centrum Sosnowca – Przestrzeń zawarta pomiędzy ul. Warszawską, ul. Modrzejowską i Dworcem PKP w Sosnowcu”

Wykonawcą nagrodzonej realizacji jest Przedsiębiorstwo Budowlane „BARMA” z Sosnowca.

Uzasadnienie: Nagroda Marszałka Województwa Śląskiego przyznana zostaje za wkład wnoszony w dobrą praktykę gospodarki przestrzennej, kształtującą atrakcyjną przestrzeń publiczną, która jest dobrą wizytówką miasta, służącą osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju i poprawie wizerunku Województwa Śląskiego.

/iii/ - Zgodnie z Warunkami Konkursu przyznać Wyróżnienie w Konkursie. Wyróżnienie w konkursie „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego - 2002” otrzymują:

Zarząd Miasta Gliwice i Projektanci:

Beata Majerska z Zespołem „AQUA-TECH” Gliwice

oraz Aleksander Skupin i Prof. Krzysztof Nitsch

za realizację:

Zagospodarowanie Parku Chopina w Gliwicach

Wykonawcą wyróżnionej realizacji jest zespół firm pod kierownictwem Wydziału Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Gliwice.

Uzasadnienie: Wyróżnienie przyznane zostaje za sposób zagospodarowania terenu dla celów publicznych, przywracający walory miejscu, które dzięki temu odzyskuje swój dawny blask i tworzy atrakcyjną przestrzeń publiczną.

W związku z powyższym, WKUA rekomenduje Zarządowi Województwa:

1. Przyjęcie przedstawionej powyżej propozycji rozstrzygnięcia konkursu „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego - 2002” i nadanie biegu sprawom finalizującym jego tegoroczną edycję.
2. Zwrócenie większej uwagi na jakość praktyki gospodarowania przestrzenią w gminach. Niepokoi niewielka liczba zgłoszeń konkursowych jak i poziom realizacji przestrzeni publicznych.
3. Kontynuowanie Konkursu w następnych latach. Z uwagi na znaczenie problematyki jakości przestrzeni publicznych dla kształtowania dobrego wizerunku Województwa Śląskiego, celowym jest podejmowanie działań służących podnoszeniu rangi i poziomu Konkursu. Niezbędne jest rozpropagowanie idei Konkursu, spopularyzowanie jego wyników jak i dalsze doskonalenie formuły Konkursu. WKUA z uznaniem wyraża się o przyjętej formule wykorzystującej technikę Internetu.

XIV posiedzenie WKUA z dnia 2 października 2002 r.

Podsumowanie działalności WKUA w kadencji 2000-2002

Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna po odbytej dyskusji z udziałem zaproszonych Gości, -stwierdza że:

Planowanie przestrzenne ma nadal wielkie znaczenie w Województwie Śląskim. Chociaż w upływającej kadencji Zarządu Województwa planowanie przestrzenne nie zostało zbagatelizowane, to jednak przyszły zarząd staje wobec podstawowych pytań dotyczących:

- kształtu planowania przestrzennego w województwie, a w tym istnienia własnych służb planistycznych
- sposobu podejścia do planu zagospodarowania przestrzennego województwa
- sposobu koordynacji prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa, tak aby stan zaawansowanie prac nie stanowił w przyszłości bariery rozwojowej województwa śląskiego, między innymi przez ograniczenie dostępu do funduszy europejskich.

W opinii WKUA, odpowiedzi na postawione pytania są tym trudniejsze, że zagadnienia strategii rozwoju województwa i jego przestrzennego zagospodarowania, jak dotąd, pozostają w skali całego kraju w sferze nie wyregulowanych relacji typu:

- myślenie strategiczne – myślenie przestrzenne
- zagadnienia lokalne – zagadnienia regionalne
- strategia rozwoju województwa - plan zagospodarowania przestrzennego województwa
- administracja samorządowa i marszałek – administracja rządowa i wojewoda
- itp.

W sytuacji niepewności, w opinii WKUA, niezbędnym wydaje się stworzenie organizacyjnych warunków dla istnienia zespołu ekspertów mogących wspierać swoim doświadczeniem proces formułowania decyzji w zakresie kształtowania i wdrażania polityki regionalnej w województwie śląskim. Wiąże się z tym jednak także pytanie o formułę w jakiej w przyszłości powinna funkcjonować Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, tak aby system gospodarki przestrzennej stanowił spójną całość.